

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2024-05-06 Nr. NV-1072

SEIMO NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-465 TAIS-24-5542(2)		DĖL 2023 METŲ VALSTYBĖS SOCIALINIŲ FONDŲ METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO PATVIRTINIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Data iš kalendoriaus	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Vadovaudamasi Seimo statutu ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu Vyriausybė iki gegužės 15 d. turi pateikti Seimui 2023 metų Valstybės socialinių fondų¹ metinių ataskaitų rinkinį.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma pritarti ir pateikti Seimui tvirtinti 2023 metų Valstybės socialinių fondų metinių ataskaitų rinkinį, kurį sudaro:

- **Valstybinio socialinio draudimo fondo metinių ataskaitų rinkinys** (pajamos – 7 147,6 mln. Eur, išlaidos – 6 312,9 mln. Eur, rezultatas – 834,7 mln. Eur, rezervinio fondo dydis – 2 713,7 mln. Eur);
- **Garantinio fondo metinių ataskaitų rinkinys** (įplaukos – 43 574,5 tūkst. Eur, išlaidos – 17 892,9 tūkst. Eur, rezultatas – 25 681,6 tūkst. Eur, lėšų likutis metų pabaigoje – 151 645 tūkst. Eur);
- **Ilgalaikio darbo išmokų fondo metinių ataskaitų rinkinys** (įplaukos – 43 303 tūkst. Eur, išlaidos – 12 133 tūkst. Eur, rezultatas – 31 171 tūkst. Eur, lėšų likutis metų pabaigoje – 170 107 tūkst. Eur).

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO (SODROS) ATASKAITA**PAJAMOS**

- „Sodros“ biudžeto **pajamos 2023 m.** buvo 495,6 mln. Eur arba 7,5 proc. (305,1 mln. Eur) didesnės negu planuotos. Palyginus su 2022 m. pajamos **padidėjo 599,7 mln. Eur arba 15,8 proc.** Pajamos **sudarė 9,9 proc. BVP (2022 m. – 9,3 proc.).**
- **Didžiausią dalį pajamų – 4 188,3 mln. Eur arba 58,6 proc. sudarė draudėjų ir apdraustųjų įmokos**, kurios palyginus su 2022 m., padidėjo 523,2 mln. Eur arba 14,3 proc. Apdraustųjų visomis socialinio draudimo rūšimis šiek tiek padidėjo (2023 m. – 1429,9 tūkst.; 2022 m. – 1410,1 tūkst.). Apdraustųjų vidutinės mėnesio pajamos, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos – 1716,7 Eur (t.y. 12,7 proc. (192,9 Eur) didesnės negu 2022 m.). Draudėjų ir apdraustųjų įmokos dėl to, kad buvo pritaikytos įmokų lubos (60 VDU – 101 094 Eur) mažesnės 43,5 mln. Eur. Dėl VSD įmokų „grindų“ įvedimo (kai draudėjas moka įmokas nuo sumos ne mažesnės nei MMA) įmokų papildomai apskaičiuota 12,8 mln. Eur.
- **Savarankiškai dirbančių asmenų įmokų priskaičiuota 148,6 mln. Eur**, t.y. 28,3 mln. Eur arba 23,5 proc. **daugiau nei 2022 metais.** Individualių įmonių savininkų, ūkininkų ir mažųjų bendrijų narių, šeimosnų dalyvių, mokėjusių soc. draudimo įmokas, vidutinis mėnesinis skaičius buvo 5,9 tūkst. žm. (toks pat kaip 2022 m.), individualia veikla

¹ Valstybinio socialinio draudimo fondas skirtas pensijų, ligos, motinystės, nedarbo bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų soc. draudimui finansuoti, valdyti ir administruoti;

Garantinis fondas skirtas užtikrinti garantijas darbuotojams, jų darbdaviui tapius nemokiam. Darbdaviai moka 0,16 proc. darbuotojo draudžiamųjų pajamų, o bankroto atveju darbuotojams išmokamos jų negautos darbo santykių sumos (iki 6 MMA);

Ilgalaikio darbo išmokų fondas įsteigtas kartu su Darbo kodekso įsigaliojimu (nuo 2017-07-01), siekiant užtikrinti papildomas garantijas dėl sumažėjusių išeitinių išmokų. Darbdaviai (išskyrus biudžetines įstaigas ir Lietuvos banką) moka 0,16 proc. darbuotojo draudžiamųjų pajamų, o atleidimo „darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės“ atveju darbuotojams turintiems didesnę nei 5 m. stažą, mokamos papildomos ilgalaikio darbo išmokos (1, 2 ar 3 mėn. atlyginimų dydžio priklausomai nuo stažo).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

užsiimančių asmenų – 29,4 tūkst. žm. (7,8 proc. didesnis), ūkininkų – 3,7 tūkst. žm. (10,6 proc. mažesnis), asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimus – 9 tūkst.

- **Delspinigių, baudų ir palūkanų apskaičiuota 26,9 mln. Eur. Iš valstybės biudžeto Fondui skirta 2 741,7 mln. Eur**, iš jų: pagrindinei (bendrajai) pensijos daliai kompensuoti – 2 739,4 mln. Eur; kompensuoti vienkartinės draudimo išmokas apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe – 2,3 mln. Eur.
- **Veiklos pajamų gauta 42 mln. Eur**, iš jų: už valstybės biudžeto išmokų vykdymą – 7,1 mln. Eur, už pervedimų į Privalomąjį sveikatos draudimo fondą vykdymą – 2,7 mln. Eur, už pervedimus į Pensijų kaupimo fondus – 0,8 mln. Eur, už Pensijų anuitetų fondo išmokų skyrimą ir vykdymą – 0,4 mln. Eur, kitos kompensavimo sumos – 0,5 mln. Eur, kitos veiklos pajamos – 16,9 mln. Eur.

IŠLAIDOS

- **Išlaidos 2023 m. buvo 13,1 proc. (729,8 mln. Eur) didesnės negu 2022 m.**
- Fondo biudžeto išlaidos sudarė **8,8 proc. BVP**, o pensijų išlaidos sudarė **6,8 proc. BVP**.
- **Didžiausią išlaidų dalį, 77,6 proc. arba 4 899,4 mln. Eur (2022 m. – 4 303,6 mln. Eur), sudarė pensijos.** Jas kas mėnesį vidutiniškai gavo apie **1 006,3 tūkst. asmenų** (615,6 tūkst. senatvės pensijų gavėjų, 145,6 tūkst. netekto darbingumo pensijų gavėjų, 234,3 tūkst. našlių ir našlaičių pensijų gavėjų). **Vidutinė metinė senatvės pensija**, turint būtinąjį stažą, buvo **573,82 Eur** ir palyginti su 2022 m. **padidėjo 14,4 proc. arba 72,24 Eur**.
- **Ligos išmokoms** išleista **436,3 mln. Eur (6,9 proc. visų išlaidų)**. Tai 14,5 mln. Eur mažiau nei 2022 m. Vienam apdraustajam teko 7,2 apmokėtų ligos dienų (2022 m. – 7,9 dienos).
- **Motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokoms** išleista **437,9 mln. Eur (6,9 proc. visų išlaidų)**. Tai 10,1 proc. arba 40,4 mln. Eur daugiau nei 2022 m. Motinystės išmokas gavo 17,3 tūkst. motinų (99,1 mln. Eur), tėvystės – 15,7 tūkst. tėvų (22,3 mln. Eur), vaiko priežiūros – 36,6 tūkst. asmenų (316,4 mln. Eur).
- **Nedarbo draudimo išmokoms** išleista **384,8 mln. Eur (6,1 proc. visų išlaidų)**. Tai 99,7 mln. Eur daugiau nei 2022 m. **Vidutinė nedarbo išmoka** už visą mėnesį buvo **504 Eur** (2022 m. – 445 Eur), ją vidutiniškai per mėn. gavo 76,6 tūkst. asmenų (2022 m. – 67,1 tūkst. asmenų).
- **Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo išlaidos** buvo **39 mln. Eur (0,6 proc. visų išlaidų)**. Šiai draudimo rūšiai panaudota 3,4 mln. Eur arba 9,6 proc. daugiau nei 2022 m.
- **Neatgautinos ir abejotinais atgautinos sumos** 2023 m. sudarė **9,3 mln. Eur (0,1 proc. visų Fondo išlaidų)**.
- **Fondo veiklos sąnaudos** sudarė **106,2 mln. Eur (1,7 proc. visų išlaidų)** ir buvo 6,7 mln. Eur didesnės nei 2022 m. Administravimo įstaigų sąnaudų priskaičiuota 98,7 mln. Eur. Iš jų 78,7 mln. Eur (2022 m. – 69,2 mln. Eur) sudarė darbo užmokestis. Ilgalaikio turto nusidėvėjimas ir amortizacija sudarė 6,9 mln. Eur.

GARANTINIO FONDO ATASKAITA

Lėšų likutis 2023 m. pradžioje buvo 125,9 mln. Eur.

Iplaukos per 2023 m. sudarė 43,6 mln. Eur. Iš jų:

- 39,2 mln. Eur – darbdavių įmokos;
- 3,7 mln. Eur – pajamos už investuotas laikinai laisvas Garantinio fondo lėšas;
- 243,4 tūkst. Eur – lėšos, gautos iš darbdavių fondo administratoriaus reikalavimams tenkinti (t.y. išieškotos darbdavių įmokų skolos);
- 410,8 tūkst. Eur – kitos teisėtai gautos lėšos (grįžusios sumos; permokos; delspinigiai ir baudos).

Išlaidos – 17,9 mln. Eur. Iš jų:

- 17,6 mln. Eur – išmokos bankrutuojančių, bankrutavusių ar likviduotų dėl bankroto įmonių darbuotojams pagal teismo nutartimi ar kreditorių susirinkimo sprendimu patvirtintas darbuotojų reikalavimų sumas;
- 228 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 32,4 tūkst. Eur – kitos neplanuotos išlaidos, kurias sudarė klaidingai sumokėtų įmokų į garantinį fondą grąžinimas ir VMI permokos grąžinimas;
- 7 tūkst. Eur – laikinai laisvų lėšų investavimo išlaidos.

Išmokas gavo 5,5 tūkst. bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojai, išmokos dydis vienam darbuotojui – 3,2 tūkst. Eur.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Lėšų likutis 2023 m. pabaigoje – 151,6 mln. Eur (iš jų 147,5 mln. Eur investuota į terminuotus indėlius; 4,1 mln. Eur – einamosiose sąskaitose).

ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO ATASKAITA

Lėšų likutis 2023 m. pradžioje buvo 138,9 mln. Eur.

Iplaukos per 2023 m. sudarė 43,3 mln. Eur. Iš jų:

- 39,3 mln. Eur – darbdavių įmokos;
- 3,8 mln. Eur – pajamos už investuotas laikinai laisvas Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšas;
- 78,4 tūkst. Eur – kitos teisėtai gautos lėšos (grįžusios sumos; permokos).

Išlaidos sudarė 12,1 mln. Eur. Iš jų:

- 11,9 mln. Eur – išmokos darbuotojams;
- 227,3 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos.

2023 m. išmokų išmokėta 5,3 tūkst. gavėjų, t.y. 2,7 proc. daugiau nei 2022 metais.

Lėšų likutis 2023 m. pabaigoje – 170,1 mln. Eur. Iš jų: einamosiose banko sąskaitose – 5,2 mln. Eur, investuota – 164,9 mln. Eur.

Fondo finansinės ataskaitos parengtos pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus ir nustatytas formas bei laikantis finansinių ataskaitų rinkinio reikalavimų.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Ataskaitų rinkiniams 2024 m. kovo 29 d. pritarė „Sodros“ taryba.

Projektai patikslinti pagal Finansų ministerijos pateiktą pastabą.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas teisės technikos pastabas rengėjai atsižvelgs teikiant nutarimą pasirašyti Ministrui Pirmininkei (suderinta).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Aušra Gratulevičienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja